

Голові разової спеціалізованої вченої ради

ID 13644

Національної академії сухопутних військ

імені гетьмана Петра Сагайдачного,

доктору історичних наук, професору

ХАРУКУ Андрію Івановичу

вул. Героїв Майдану, 32, м. Львів-26, 79026

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію здобувача наукового ступеня доктора філософії ЛЕГКОДУХА Віктора Вікторовича на тему “Особливості російської пропаганди під час агресії на Сході України (квітень 2014 – лютий 2022 рр.)” за спеціальністю 032 – історія та археологія щодо наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації

Дисертаційне дослідження, присвячене аналізу особливостей російської пропаганди та дезінформації під час агресії на сході України у період з квітня 2014 р. по лютий 2022 р., є актуальним, своєчасним та має вагомое наукове і практичне значення. В умовах тривалої російсько-української війни інформаційний простір став одним із ключових театрів протиборства, а пропаганда – важливим інструментом реалізації стратегічних цілей російської федерації. Саме тому комплексне дослідження механізмів, форм, методів та наслідків російського інформаційно-пропагандистського впливу є важливим як для розвитку історичної науки, так і для формування ефективної державної політики у сфері інформаційної безпеки.

Автором здійснено ґрунтовний аналіз пропагандистської діяльності російської федерації в контексті гібридної війни проти України, визначено основні етапи, напрями та інструменти інформаційного впливу на населення тимчасово окупованих територій, громадян України та міжнародну спільноту.

Актуальність дослідження. Починаючи з 2014 року російська федерація широко застосовувала інформаційно-психологічні операції як складову

гібридної війни проти України. Пропагандистські кампанії використовувалися для виправдання агресії, делегітимізації української державності, формування образу ворога, маніпулювання громадською думкою та створення сприятливих умов для реалізації військово-політичних цілей кремля. Особливої актуальності дослідження набуває в умовах триваючої російсько-української війни, коли результати наукового аналізу можуть бути використані для вдосконалення механізмів протидії дезінформації, розроблення заходів інформаційної безпеки та підготовки фахівців у сфері стратегічних комунікацій.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному підході до вивчення російської пропаганди як складової гібридної агресії проти України, зокрема в аналізі трансформації ідеологічних стратегій РФ: від тактичної дезінформації до системного історичного ревізйонізму.

Автором вперше розкрито механізми використання технології “рефлексивного управління” щодо західної аудиторії для дискредитації євроінтеграції України; доведено роль релігійних інституцій (РПЦ) та міфологізації історії як інструментів дегуманізації об’єкта агресії. Також встановлено, що механізми впливу на західну аудиторію базувалися на технології “рефлексивного управління”, де маніпуляція навколо Угоди про ЗВТ та “мінського процесу” мала на меті підірвати трансатлантичну солідарність. Розкрито роль дегуманізації українських захисників через поширення міфів про “геноцид російськомовних” та “неонацизм”, що стало ідеологічним прелюдом до повномасштабного вторгнення.

Значною перевагою роботи є поєднання історичного, політологічного, комунікативного та безпекового підходів до аналізу досліджуваної проблематики.

Позитивної оцінки заслуговує джерельна база дослідження, яка охоплює наукові публікації, нормативно-правові акти, матеріали інформаційних ресурсів, контент соціальних мереж, а також практики різних інституцій, соціальних спільнот та окремих осіб, що дозволяє здійснити комплексний аналіз пропагандистських стратегій РФ, виробити ефективні методи протидії та

упередження ефектів дезінформації. Це дало змогу забезпечити належний рівень обґрунтованості висновків та достовірності отриманих результатів.

Структура дисертації є логічною та послідовною. Вона відповідає поставленій меті та завданням дослідження. Висновки узгоджуються зі змістом роботи та належним чином відображають основні результати проведеного дослідження.

Практична цінність дисертації полягає в тому, що її результати можуть бути використані:

- у наукових дослідженнях з історії російсько-української війни;
- під час розроблення державної політики у сфері інформаційної безпеки;
- у діяльності органів сектору безпеки і оборони України;
- у системі підготовки військовослужбовців та курсантів;
- при викладанні дисциплін з інформаційної безпеки, стратегічних комунікацій, історії російсько-української війни та інформаційного протистояння;
- під час підготовки аналітичних матеріалів щодо протидії інформаційним операціям противника.

Поряд із безперечними перевагами робота містить окремі дискусійні моменти, які не знижують її загальної наукової цінності. Зокрема, доцільним було б висвітлити порівняльний аналіз російської пропаганди під час агресії проти України та аналогічних інформаційних кампаній росії в інших конфліктах на теренах колишнього сср. Також потребує додаткової уваги питання використання новітніх цифрових платформ і алгоритмів соціальних мереж у поширенні пропагандистських наративів в зазначений період дослідження. Окремо хочу зауважити, що попри дуже великий об'єм опрацьованих джерел, слід було більший акцент робити на вітчизняних.

Однак зазначені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Зміст роботи свідчить про належний рівень підготовки автора дослідження та глибоке розуміння предмету

ВИСНОВОК

Дисертація ЛЕГКОДУХА Віктора Вікторовича на тему “Особливості російської пропаганди під час агресії на Сході України (квітень 2014 – лютий 2022 рр.)” виконана на належному науково-теоретичному рівні, містить наукову новизну, має теоретичне та практичне значення для історичної науки та практики. Автору вдалося комплексно дослідити особливості російської пропаганди як складової гібридної війни проти України, сформулювати обґрунтовані висновки та отримати результати, що мають наукову новизну й практичне значення.

Дисертаційне дослідження заслуговує на позитивну оцінку, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. “Про затвердження вимог до оформлення дисертації” (зі змінами), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 – Історія та археологія, галузі знань 03 – Гуманітарні науки.

Кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
працівник Збройних Сил України

Тетяна ПЛАЗОВА